

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, insertiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICEAȘĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Fumatul la copii.

Datele statistice, cari arată raportul dintre diferite morburii, și influința nicotinei, suptă din fumul tutunului, ne îndeamnă să ne cugetăm și noi, la influințarea, ce o exercită tabacul, otrăvicioasa buruiănă, asupra organismului nostru. Cei mai mulți oameni, văzând lățirea tot mai mare a împărăției, care cuprinde pe cei, cari nu pot rezista unei dintre cele mai stricătioase patimi, cum e a fumatului, nu sunt aplicați să dea importanța cuvenită, și ajutorul lor pentru sanarea răului.

Statisticianii Angliei, au amintit mai de mult raportul ce este între fumat și diferite boale, cari împiedică dezvoltarea organismului. Partea cea mai mare a recruților mai debili, eră slăbită de nicotina introdusă în corpul lor din cea mai fragedă tinerete. Teritoriile cari consumau mai puțin tabac, au dat un mai mare contingent de recruți. Așa d. e. Scoția da un mai mare contingent de recruți decât Anglia și Irlanda. În Scoția de fapt nu se consumă atâta tabac cât se consumă în alte părți ale Angliei, și scoțianul interzice copiilor săi să fumeze. Chiar și dacă faptul acesta nu se poate atribui întru toate nicotinei, nu putem nega influința reă și păgubitoare, ce o exercită asupra organismului nostru. Nicotina acumulându-se în decursul vremii, rămâne în o doză destul de mare, silește corpul să poarte o continuă luptă în contra inamicului devenit intern. În aceasta luptă chiar și dacă rămâne învinsă nicotina, nu putem nega, că învingătorul a plătit destul de scump victoria sa, căci până când a luptat a rămas în dezvoltarea sa firească. Dar suita cu mult mai periculoasă a acestui venin, o formează diferitele infecțiuni transportate cu țigările și tutunul de odată. Cine nu știe, ce face o parte a populațiunii mai sărace, care neavând bani pentru tabac, adună capetele de țigarete aruncate în marginile drumului. De câte ori nu duc aceste mucuri de țigarete împreună cu plăcerea inferioară ce o pot produce și groaznice boale infecțioase. Țigările aruncate de tuberculoși au putut inficia de moarte chiar și după mai multe săptămâni. Copiii tuberculoși în multe cazuri sunt jertfele tabacului; iar

numărul acestor jertfe după părerea unui vrednic englez ar fi cam 20.000. În o universitate din America s'a făcut statistica fumătorilor, și s'a putut constata că fumătorii în general sunt mai debili, nu numai corporalmente, ci și ca intelect.

Plumăna, e acel organ, în care se produce arderea înceată care ne încălzește și eliberează forțele de lipsă corpului nostru. Ca la ardere în genere e nevoie de oxigen și în plumăna noastră. Materiile aerului curat se pot împreună cu sângele, până când aerul inficiat de nicotină iritând plumăna nu poate ajunge așa ușor la sânge. Prin fumat oprim plumăna în funcționarea ei. Nu e de ajuns că trăim o mare parte a vieții în odaie, mai stricăm aerul și prin fumat.

Să mai socotim și valoarea ce o reprezintă scrumul și fumul unei țigaretete, și vom avea un nou motiv să combatem acest fel de risipă. Cine nu cunoaște povestea neamțului care adunând și păstrând bani, ce i-ar fi dat pe tabac, a putut cumpăra moșia stăpânului său fumător? Să socotim numai cât am cruțat în un an de zile reținându-ne de fumat și nu cred că ar fi om, care ar permite copiilor săi să deprindă aceasta patimă.

În contra tabacului se luptă oamenii numai de când văd foloasele mari ce le aduce abținerea dela beuturile alcoolice. La noi în direcția aceasta s'a lucrat prea puțin, chiar pentru că urmările rele ale fumatului, nu par așa de mari, cum sunt într'adevăr. La alte popoare de mult au început sanarea acestui rău. Așa în Statele-unite din America, în Suedia și Anglia sunt chiar și legi cari interzic fumatul copiilor. În aceste luminate țări orice vardist poate pedepsi un copil, care ar fuma; ce e mai mult, asprimea legii o va simți și celce ajută ca măsurile igienice privitoare la fumat să fie neconziderate, așa pedepsește pe orice traficant, care ar vinde tabac unui copil mai mic decât 16 ani; pedepsește pe orice părinte care inconștiu sprijinește aceasta »acțiune de demoralizare«, cum este numit fumatul. E interzis ca copiii să stea mai mult timp în odaia în care fumul de tabac e mare. În aceste țări e interzisă copiilor și cercetarea crâșmelor. Părinți nu pot fi însoțiți de copiii lor în crâșme.

La noi toate acestea sunt lăsate în seama școlii. Direcțiunile școlare interzic fumatul dar călcarea acestei opreliști nu e pedepsită cu destulă rigoare. Pentru un tiner trecut în clase superioare ale liceului sau școlii cari corespund liceului superior, se ridică aceasta opreliște fără conziderare la nevrâstnicia lui. Mai cu seamă în internate a căror scop e educația tinerimei prin înconjurarea vițiului ar trebui interzis fumatul cea mai superfluă și așa mai rea dintre toate deprinderile.

Ce nu oprește legea, să oprească școala cu puterea ei educativă!

Caracterul educativ al muncii.

Studiu filozofic-moral

de

Vichentie Simiganoschi,

paroh ort. român

în

Udești, (Bucovina).

— Urmare. —

Dară fiindcă noi nu ne putem cunoaște pe sine de odată, ci numai succesiv și parțial, iară în totalitate, ni-se pare, că nici când, pentrucă manifestarea emoțiunilor egoului nostru empiric curge paralel cu cursul vieții schimbăcioase, de aceea cât timp nu ne cunoaștem datorința și munca, ce o avem de făcut, zadărnica ne va fi toată stăruința, de a ne cunoaște, pentrucă ne lipsește terenul de cercare și probare a capacităților și facultăților noastre.

Mărimea omului muncitor noi nu o putem calcula numai după materia prelucrată, ci mai vârtos numai după felul și calitatea artefactelor produse de dănsul, căci nu celce strică material bun și unelte de frunte le tocește, ci celce din material prost cu unelte primitive produce cap de operă, este artist ales. Și pe terenul științei nu celce sincretist sau eclectic, nici compilatorul sau plagiantul, ci celce produce idei nouă de provenință originală a propriei gândiri, este scriitor rodnic și lumii de folos. Pentrucă cunoștința de sine nu cuprinde numai ceea ce înțelegem, ci mai vârtos și ceea ce voim, ce alegem, ce iubim, ce urăm, ce aflăm de bine și de rău — și nu numai ce putem, ci mai vârtos cum putem ceva plini, de aceea stăruința, de a ne folosi de aceasta cunoștință de valoare nemărginită, imprimă muncii noastre un timbru marcant și caracteristic și ne aduce roadele binecuvântate ale educației de sine spre folosul nostru și spre binel obștesc, pe cari nici când nu avem a le separa, nici pe cel din urmă a-l sacrifică celui dintâiu, ci pe acesta avem a-l prefera celui dintâiu, dacă luăm etica în serios. Toate celelalte cunoștințe, științe și stăruințe, cari nu au puterea să ne dea o educație adevărată culturală — spre a ne perfecționa, prefăcându-ne din subiectivi în obiectivi și din răi în buni, — fiind de o valoare problematică nu's decât niște stele rătăcite fără de lumină, niște meteori stânși.

Singură aceea știință nutrită de cunoștința de sine perfectă, care aprinde lumina iubirei de adevăr și a celor bune și frumoase, care nutrește predilecția spre muncă priincioasă și tuturora de folos, ține în viața noastră locul soarelui măreț, care toate le satură de lumină și prin rodnicia-i căldură coace spicul auriu al desăvârșirii noastre pentru cele bune, frumoase și mărețe. Despre aceste științe vorbește Ioan Botezătorul, că Mântuitorul așteptat va aduna grăul în grânare, iar plevele le va arde cu foc nestâns. În postulatul lui Socrate „cunoaște-te pe tine însuși și în parabola lui Isus Hristos, despre birna din ochiul propriu și gozul din ochiul aproapelui, zace miezul pentru filozofia și morala vieții.

În mod ilustrativ Isus face ideografia acestui adevăr, când compară principiul de viață-intelectual-moral cu aluatul-ferment, care forțează toată plămădeala la dospit sau cu sămânța de mustar, care ca cel mai mic grăunte, produce cel mai mare tufariu.

Cunoștința de sine se pare, că are puțină însemnătate obștească. Dară când ne dăm seama, că o singură rotiță pornește și oprește întreaga mașină, înțelegem că iperaccentul conștiinței de sine, activă și impulsivă al unui singur om poate provoca schimbări și evenimente de importanță istorică pentru toată lumea, cum o singură scântee adese produce un incendiu devastator.

Celebrul Cesar Lombroso e de părere, că dacă Bonaparte, Boulanger și Crispi n'ar fi învățat carte, pentru Franța și Italia ar fi fost cu mult mai bine. Eu cred că, dacă ei conduși de o educație sănătoasă prin muncă intelectuală și prin o morală de stăpânire de sine s'ar fi folosit de cunoștințele sale, spre a-și cunoaște slăbiciunile și proeminențele, ca în folosul omenimei pe unele să le stirpiască și pe altele să le escultive, ei ar fi fost luceferii națiunilor lor, puși pe culmea adevăratei măriri, pentrucă înțelepciunea noblează voirea și aceasta din urmă înaripează gândirea la aflarea și soluția problemelor mari, rezervate celebrităților distinse.

Celce mult iubește, cu multe se răsplătește, zice Isus Hristos, — pentrucă iubirea adevărată, limpede și curată lămurește orizontul intelectual și duce privirea în depărtări străine. Dacă prin iubire spre muncă spirituală multe le știi, la multe te simți dator și multe foloase vei aduce, pentrucă omul educat prin muncă nu duce lipsă*) nici de știință nici de bunavoință, nici de forțe, nici de timp și ocaziune, când e vorba să folosească omenimea prin truda și sudoarea sa. Dară este o greșală mare, când cineva, fără a-și cunoaște puterile, le dă o valoare imaginară. De aceea cercă-le mai întâi și le cunoaște, înainte de ce dai curs liber stăruințelor tale. Nu te osândi singur pe tine la o muncă, ce n'o poți aduce la ispravă, căci problema cel mai neînsemnat, adus la soluție deplină, încă are răsplata sa.

*) conf.: Thomas Carlyle.

Copilul în jucăriile sale plăznuiește lucruri mari, și le realizează de abia atunci, când devine deplin conștient de suficiența puterilor recerute. Alexandru Macedon spre rușinea meșterilor de călărit ca băiat a înfrânat pe Buchefal, iară ca rege la conștiința puterii sale de muncă a biruit orientul și moartea uitărei!

Ce ne face mai nemuritori în amintirea posterității decât conștiința destoiniciei însoțită de o muncă priincioasă pentru țeluri mari de folos comun? Ele au puterea, să împintene prin operele create admirația omenimei și prin dânsa să înmulțească sămânța bărbăților mari. Omenimea cum se perpetuă din neam în neam, așa și isprăvile grandioase ale predecesorilor stimulează pe epigoni la emulație. Pe când oasele și creerii muncii, de mult fiind pulbere și spuză în sânul matern al pământului se bucură de vecinica odihnă și persoana autorilor de mult este uitată, geniul lor trăiește viu în operele neperitoare. Lumea, care din dânsese soarbe balsamul înălțării sufletești spre pioasă admirare stăruie a-și reconstrui din dânsese chiar icoana lor dorită și imaginea vieții lor

Admirarea ca un simț de înțelegere pentru idei mari are încă un folos educativ, dacă te stimulează la asemenea opuri. A le privi însă inert și a le aduce numai prinusul mort ale unei naive uimiri, pentru tine și pentru lume nu are nici un folos. De ar fi toți privitorii de sama aceasta, pentru educația omenimei operele cele mai grandioase n'ar face mai mult decât jucăriile copiilor.

*) Soarele astfel se oglindește în stropii din roua dimineții, astfel în luciul măreț al oceanului, dară haram de mlaștina turbure — a lenei — care raza nici când nu i-o soarbe și nici nu-i zimbește. În istoria culturală a omenimei întimpinăm trei specii de oameni: I. Geniile mari cari întrecând nivelul comun cel puțin cu un cap de om, prin agerimea lor spirituală, prin impulsivitatea conștiinței lor de puteri prestativă și prin voința lor de oțel urnese din loc carul progresului cultural milit în noroiul stăgnației morale și biciuiesc omenimea să alerge alături cu timpul fugariu; II. Mediocritățile intelectuale, cari peste vederile comune nu se pot avânta în sferile mai nalte ale postulatelor flagrante, ci ca formalști orbi țin morțis la sistemul înțelenit, sunt boii cei negri de muncă, cari mai că inconștii de rolul lor cu puterea lor de robie trag carul urnit de marile genii; III. Masele ignorante ale privitorilor naivi, cari cu gura căscată privesc ca la un spectacol de momiți și, cel mult ce pot, făcând glose proaste se despart la rimatul vechiu în grija ordinară de mâne.

(Va urma).

Metodele aplicate de învățătorii noștri la propunerea limbii maghiare.

Planul ministerial de învățământ e dat cu Nr. 120.000/1908, pe învățătorii români din Ungaria încă i-a pus, prin vastitatea materialului în o poziție, ce-i

*) conf.: Schiller »Epistole filosofice«.

drept foarte dificilă și precară tot odată, i-a pus între ciocan și nicovală, cum se zice și ca să scape teafări din aceasta încurcătură, se opintesc cât numai pot spre a satisface ș-ului de lege impus și care chiar după stabilirea planului nostru de învățământ, puțină schimbare va suferi, și încă e întrebare, dacă va suferi-o!?

Și cu toate că misiunea lor — în timpul de față, dar indeosebi dela 1911 încolo — se pare atât de greă, totuș — tare cred — destoinicia și bărbăția dascălului român vor eși biruitoare și aceasta o cred cu atât mai vărtos cu cât dascălul român, în ce privește procedurile și metodele reclamate de educațiune și instrucțiune — poate rivaliza cu oricare învățător străin din patrie și aceasta o spun fără a vână măguliri la adresa lui.

O vie dovadă despre interesul ce-l are în vedere dascălimea noastră față de asigurarea mersului învățământului în toate privințele este și discuțiunea pornită în jurul metodelor de propunere cu succes ale limbii maghiare, deși chestia de față o putea sulevă și dela 1910/11, când legea intră în vigoare, iar nu cu ani înainte.

Tot aceasta voesc s'o fac și eu în neînsemnatul meu articol de azi.

Metodele în jurul cărora s'a luat cuvântul sunt metoda directă și indirectă, pe baza cărora se propune de prezent. Primul metod, în Ungaria, are de născocitori pe profesorii: Brassai Samuel și Więtor Vilmos, iar al doilea se bazează pe procedurile stabilite de Hamilton și Tossaint-Langenscheid.

Fiecare metod își are aderenții săi.

Părerii pro și contra au apărut, după cât știu atât în coloanele acestei reviste, cât și în organul „Reuniunea învățătorilor“ aradani.

Principiul aderenților metodei indirecte este, că acesta e metoda adevărată cu ajutorul căruia se poate asigura rezultatul mulțumitor din limba maghiară, deoarece tot ce elevul vorbește în limba maghiară necondiționat și înțelege întrucât ca mijloc aici servește limba maternă.

Ei mai zic, că o limbă se poate învăța cu succes fără ajutorul celei materne numai în cazul dacă există mediul social suficient în care des învărtindu-se individul, ușor își însușește respectiva limbă străină, iar neexistând acest mediu, cum e și la școlile noastre, inomis avem să luăm refugiu la limba maternă chiar și în cazul, dacă acest metod nu ne-ar conveni din cine știe ce pricini închipuite...

Nu obvine acel singur caz, în care elevul cu ajutorul limbii materne să nu poată face progres în l. maghiară, fiecare-și bate capul cu intuiții ori abstracții; totul poate pricepe fără a-și forța inteligența sau puterea de judecată spre a afla, că propriaminte, ce voeste învățătorul său să scoată la iveală prin acțiunile (cselekvések) sale de multeori unilaterale și fără nici un rost la realizarea scopului, cum exige metoda directă, ceea ce voiu și dovedi mai la vale.

Acesta e motivul pentru care metoda indirectă îl aplică majoritatea învățătorilor noștri și între care nu mă genez a mă număra și eu: scriitorul acestor șire.

La acest metod, nimic nu merge pe dibuite, însă recunoaștem încet, dar sigur.

Drept ce metoda indirectă se poate numi un metod clar, lămurit și bine determinat nearogându-și alte calități bune decât acelea pe cari într-o adevăr le merită.

Capul lucrului este ca învățătorul să-l știe aplică cum se cade ignorând sufixele de tot felul și formele gramaticale.

Ajungând aci, am s'o spun, pe baza experienței câștigate, că e mai ușor a traduce resp. lămurii noțiunile și cuvintele din ungurește pe românește decât întors pentru că scopul final ne este câștigarea dexterității de vorbire în l. maghiară și nu în cea română, de care elevul dispune. De pe românește în ungurește pierdem mai multă vreme și rezultatul nu e mai bun. Așa d. e. dacă cu clasa III voi tracta regiunile principale în l. maghiară la mapă, la formularea răspunsului simplaminte voi zice întrebând:

„Hogy tudjuk meg a világtájakat?*)

Zicerea o repetim cu elevii de 2 sau 3 ori scrisă fiind și pe tablă, mai întâiu despărțită în silabe și apoi fluent (la fine și în cor).

Acum întrebăm pe un elev mai bun: Ce se zice în zicerea aceea românește?

E mai bine să întrebăm așa decât: „Ce înseamnă zicerea aceea în românește“, deoarece în modul acesta țintim nu la traducerea stereotipă a frazei, ci mai vartos se caută la cuprinsul, raportul sau mai bine nexul logic exprimat în zicere.

Elevul va cunoaște din anul precedent înțelesul cuvintelor: hogy (cum) și: tudjuk meg (știm); iar la: a világtájakat, se va opri stând nedumerit. Învățătorul le va zice: Fiilor! a világtájakat înseamnă regiunile (despre sufixa acuzativului — nimic!), după care explicare ei ușor află înțelesul pe românește.

După ce am aflat înțelesul în l. maternă, propoziția maghiară o mai repetim, cum s'a arătat la început; iar la urmă îi punem s'o scrie pe tablete sau în caiet și atunci n'avem teamă, că elevii maghiari din școlile lor vor pronunța ori înțelege mai bine decât ai noștri materia astfel tractată.

La darea răspunsului: „A világtájakat ugy tudjuk meg, hogy arcunkkal a tékép felé fordulunk és akkor jobbra kelet, balra nyugat, fel felé éjszak lefelé pedig dél lesz“, — procedem ca și la învățarea întrebării.

Cine nu-mi crede, probeze!

La una să mai grijim: elevul să fie dexter, d'opotrivă în darea răspunsului ca'n punerea întrebării, căci numai astfel se poate pune bază elevului d'a conversație în materia percursă și în fine limba în conversație, nu e decât un fel de dialog continu.

*) Întrebarea trebuie pusă și exerciată și întors: „A világtájakat, hogy tudjuk meg“.

Va să zică sau lămurim cunoștințele din românește în ungurește sau din ungurește în românește, — nodul gordian îl desleagă limba maternă.

(Va urma.)

Cruțarea în școală.

Cetind articolul de fond al foaiei „Biserica și Școala“ nr. 27 despre cruțarea în școală, cred, că e la obiect, să arat, cum s'a introdus în praxă cruțarea în școlile noastre confessionale din B.-Comloș?

Dela anul 1901 începând, fiecare învățător înceasează dela elevii săi filerii economizați; purtând evidență. Când elevul are adunat o coroană, învățătorul său îl trimite cu coroana la oficiul postal, ca el în persoană să o depună. Libelele stau sub paza și sub controlul directorului local, carele asemenea poartă evidența. Elevul e chemat să economizeze în toate cursurile cotidiene și de repetiție. Când împlinește anul 15, are drept — pe lângă revers — să-și primească libelul și să-și scoată dela oficiul postal banii economizați. Ce voim să realizăm prin caselle de păstrare școlare? Să-l dedăm de mic la cruțare, să-l învățăm a păstra banul câștigat, evitând luxul și alte spese superflue; iar din punct de vedere moral să-l îndatinăm a-și stăpâni poftelile mici, din cari să dezvoaltă patimile mari.

De prezinte avem 76 libele, în cari sunt depuse în total 317 cor. 09 fil. Caracteristic, că fetițele sunt mai cruțătoare, decât băcții. Din 76 libele de depuneri, — 55 sunt ale fetițelor cu suma de 280 cor. 54 fil. Cred, că în forma aceasta s'ar putea practica cruțarea și în alte școli. Puțină răbdare dela conducători, și celelalte urmează de sine!

Nagykomlos, (B.-Comloș) la 7 Iulie, 1909.

Mihai Păcățian,
paroh, director local.

Completare la recenziunea mea

asupra manualului »Micul catehizm« de David Voniga, preot.

În urma prețuitei recercări Conz. nr. 3993/1909 și în legătură cu recenziunea mea asupra manualului „Micul catehizm“ de David Voniga, îmi permit a prezentă Ven. Conzistor următoarea completare:

Conziderând, că un manual destinat pentru elevii din școala poporală, din punct de vedere metodic, nu este permis să se înceapă cu definițiuni de tot abstracte, ci acele definiții pot avea loc numai după ce mai nainte am procurat elevului toate elementele trebuincioase pentru înțelegerea noțiunii respective. Mai departe conziderând, că dl autor declară, că este gata de a omite din fruntea manualului său „Micul catehizm“ acele definițiuni, pe cari în prima mea dare de seamă le-am excepționat, îmi dau învoirea, ca Ven. Conzistor să aproabe manualul din chestiune.

Arad, la 18 iunie (1 iulie) 1909.

Dr. P. Pipos,
profesor.

Convocare.

Din ordinul Venerabilului Conzistor din Oradea-Mare, dat sub N-rul 525/58 șc. 1909, pe baza dispozițiilor cuprinse în §-ul 28 al statutelor Reuniunii

învățătorilor, convoc pe ziua de 5 august n. orele 10¹/₂ a. m. *adunarea generală extraordinară a Reuniunii învățătorilor dela școalele de sub jurisdicțiunea Conzistorului gr. or. român din Oradea-Mare.*

Locul pentru ținerea adunării, se desighează sala de învățământ a școalei noastre conf. din Oradea-mare. Ordinea zilei: restaurarea comitetului reuniunii.

Onoratele oficii parohiale sunt poftite să comunice acest convocator membrilor reuniunii din parohie, eventual din filie punându-le totodată la dispozițiune căraușia și diurnele legale, stabilite și ordonate.

Vașcău, la 25 iunie (8 iulie) 1909.

Adrian P. Deseanu,
pprezb., comisar conzistorial.

CRONICA.

Dela Italieni. Pe colecta diecezană s'a fost adunat 5357 cor. 15 fl, care sumă Prea Sfințitul nostru Episcop a transpus-o pe calea sa la locul destinațiunei. Prezidentul consiliului ministerial Giolitti a cvitat a-ceastă sumă însoțită de cuvinte călduroase la adresa Prea Sfinției Sale d-lui Episcop Ioan I. Papp.

† **Dr. Ioan Trailescu**, protopresbiterul Chisineului și-a dat nobilul suflet în mâna Creatorului. Biserica a pierdut într'insul un model al vieții pastorale. Fie-i țerina ușoară și memoria binecuvântată!

Necrolog. Subscrișii cu inimă frântă de durere, aducem la cunoștința rudeniilor și cunoseuților, că iubita noastră fică, soră, nepoată, și verișoară *Sidonia*, în etate de 18 ani, după lungi și grele suferințe, împărtășită fiind cu sf. taine, a răposat în Domnul Duminecă în 12/25 iulie a. c. la 4 ore p. m. În mormântarea scumpei defuncte s'a săvârșit Marți în 14/27 iulie a. c. la 11 ore a. m. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată. Beliu la 12/25 1909. Georgiu Molnariu preot. gr. or. rom. tată, Emilia născ. Muntean mamă, Ioan, Corneliu, Veturia și Hortenzia frați și surori, Rozalia născ. Barbuș bunică, Corneliu Foltuțiu, preot gr. or. rom. în Feneriș unchiu, Iuliana născ. Molnariu mătușă, Rozolia, Silvia, Ioan și Ecaterina văr și verișoare.

Concurse.

Pentru îndeplinirea stațiunei învățătoresți din *Verzariu de jos* cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“

În bani gata 600 coroane. Venitele cantorale după uzul vechiu. Întregirea salarului dela stat se va cere pe lângă consenzul superiorităților bisericești diecezane.

Concursele instruite conform legilor și adresate comitetului parohial să se subștearnă oficiului pprezbiteral din Vașcău iar reflectanții pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic să se prezente în cutare Duminecă sau sârbătoare în s. biserică din Verzariu de jos. Dat în ședința comitetului parohial din Verzariu de jos la 29 iunie (12 Iulie) 1909.

Nicolae Mușet
prezident. comit. parohial.

Alexandru Popa
notariul comit. parohial.

Cu consenzul meu: *Adrian P. Deseanu* ppresbiter

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunei învățătoresți din *Poiană* se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt pe lângă cvartir liber și drădină în bani gata 576 coroane din care sumă va trebui încălzită și școala. Alesul va avea să provadă și cantoratul pentru care va beneficia stoalele uzuate.

Întregirea salarului dela stat se va cere pe lângă consenzul superiorităților bisericești diecezane.

Concursele instruite conform legilor și adresate comitetului parohial să se subștearnă oficiului pprezbiteral din Vașcău, iar reflectanții pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic să se prezinte în cutare Duminecă sau sârbătoare în s. biserică din Poiană

Dat în ședința comitetului parohial din Poiană la 3 iunie st. v. 1909.

Ioan Micula
prezident.

Ilie Negru
notar

Cu consenzul meu: *Adrian P. Deseanu* protoprezbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunei învățătoresți din *Totoreni* se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Bani gata 400 coroane. Venitele cantorali după uzul de până aci. Întregirea salarului dela stat se va cere pe lângă consenzul superiorităților bisericești diecezane.

Concursele instruite conform legilor și adresate comitetului parohial să se subștearnă oficiului pprezbiteral din Vașcău iar reflectanții pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic să se prezinte în cutare Duminecă sau sârbătoare în s. biserică din Totoreni.

Dat în ședința comitetului parohial din Totoreni la 14/27 iunie 1909.

Ioan Fofiu
președinte

Zaharie Mlende
notar com. par.

Cu consenzul meu: *Adrian P. Deseanu* protoprezbiter.

—□—

1—3

Se publică concurs pentru următoarele stațiuni învățătoresți din protopopiatul Orăzii-mari, cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“, și anume:

1. *Buciumi-Topești*, emolumentele sunt: 300 cor., în bani și naturale, cortel cu grădină și venitele cantorale.

2. *Stracoș*, emolumentele sunt: în bani gata 440 cor., cortel cu grădină de legumi.

3. *Bucuroae* cu emolumentele: în bani 600 cor., cvartir cu grădină și venitele cantorale.

4. *Cotigleți*, cu emolumentele: în bani 600 cor., cvartir cu grădină de legume și venitele cantorale.

5. *Șustorogiu*, emolumentele sunt: în bani și clacă 108 cor., dela 80 numere de case câte una măsură bucate à 2 cor. = 160 cor., pământ arător și fânaț 7 jugh. și competița de pășunat = 48 cor., 2 orgii de lemne aduse acasă 20 cor. de tot 336 cor.

Pentru încălzirea salei de învățământ la fiecare stațiune se va îngriji comuna bisericească respectivă.

Cei aleși vor avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune, unde este pământ învățătoresc darea după acela o va suportă alesul.

Pentru întregirea salarelor învățătoresți la minimalul prescris de lege, și pentru eventualele cvinvenale în fiecare stațiune se va cere ajutor dela stat.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate comitetelor parohiale respective sunt a se înainta subscrisului oficiu protopopesc în Oradea-mare, cel puțin cu 3 zile nainte de expirarea terminului de recurgere, având recurenții a să prezentă în vre-o

duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din acea comună spre ași arată desteritatea în cant și tipic.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățărești dela școala ort. rom. din **Rontău** se escrie concurs cu termin de concurgere **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt următoarele: 1. În bani numărări dela fiecare număr de casă câte 4 cor. (80 numeri de case) = 320 cor. 2. Pământ arător și fânaș 5 jug. 28 □ = 120 cor. 3. Dela fiecare număr de casă una măsură bucate à 3 cor. = 240 cor. 4. Venitele cantonale 30 cor. În total 710 cor. De lemne pentru încălzitul salei de învățământ să va îngriji comuna bisericească. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Pentru întregirea salariului la minimalul prescris de lege și pentru eventualele cvincevenale se va cere ajutor dela stat.

Darea după pământ o va solvi învățătorul ales.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate comitetului parohial de acolo sunt a se înainta subscrisului oficiu protopopesc în Oradea-mare cel puțin cu 3 zile înainte de expirarea termenului de concurgere, având recurenții a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sf. biserică de acolo spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Toma Păcală* protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățărești dela școala ort. rom. din **Sântelec** se escrie concurs cu termin de recurgere **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 600 cor., cortel cu grădină de legume și venitele cantonale uzuale.

Pentru încălzitul salei de învățământ 50 cor., iar cărașia la aducerea lemnelor o va da comuna bisericească. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Pentru întregirea salariului învățătoresc la minimalul prescris de lege și pentru eventualele cvincevenale se va cere ajutor dela stat.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate comitetului parohial de acolo sunt a se înainta subscrisului oficiu protopopesc în Oradea-mare cel puțin cu 3 zile înainte de expirarea termenului de recurgere, având recurenții a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sf. biserică de acolo spre ași arată desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Toma Păcală* protopop.

—□—

1—3

Pentru întregirea vacanțelor posturi de învățători dela școala gr. or. rom. din **Brestovaț (Aga)** și dela școala conf. gr. or. rom. din **Hodoș**, (tractul Belinț) să escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

a) *Brestovaț* 1., în bani gata 28 cor. 80 fil.; 2., 720 lire grâu, prețuite în 81 cor. 60 fil.; 3., 720 lire cucuruz, prețuite în 60 cor.; 4., 3 jugere 6950⁰ □ pământ parte arător, parte fânaș, prețuit în 80 coroane, 5., pentru conferență 6 cor., și pentru scripturistică 4 cor. Locuință liberă și grădină intra și extravilană 705⁰ □. Se observă că salariul se va întregi prin ajutor dela stat. Serviciile cantonale alesul are să le facă fără

altă remunerație, cași cele dela cununii. Dela înmormântări de prunci sub 7 ani 40 fil., și de aci în sus 80 fil.; de liturgie la morți 1 cor. Comitetul își rezervă dreptul de a răscumpăra bucatele în bani după prețurile datorite de organele politice.

b) *Hodoș* 1., în bani gata 520 cor.; 2., uzufructul dela 4 jugh. pământ, computat în 80 cor.; 3., pentru conferință 16 coroane; 4., pentru scripturistică 4 cor.; 5., locuință liberă, bucătărie și cămară și 6., grădină de 500⁰ □ lângă școală.

Dela înmormântări și dela parastase, unde e poftit, câte 40 fil. Alesul va prestă și serviciu cantonale tot pe lângă această dotație și va avea să plătească darea după pământul învățătoresc.

Reflectanții au să-și subștearnă petițiile instruate cu documentele recerute comitetului parohial unde reflectează, pe calea oficiului prezviteral gr. or. rom. din Belinț, (Bélinez, Temes-mégye) și în terminul concursual a să prezenta într'o duminică ori sărbătoare în sf. biserică din comuna unde reflectează, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu mine: *Gerasim Serb* protoprezbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățărești dela școala confesională din **Bicaciu** să publică concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare, pe lângă următorul salariu:

1. În bani gata 108 cor. 2. Pământ arător 13 jug. 290 □, după care alesul va trebui să solvească toate dările. 3. Bucate 10 cubule, à 120 litre cubului. 4. Lemne de foc 6 metri (24 m. cub) din cari însă să va încălzi și sala de învățământ. 5. Locuință liberă cu grădină de legume. 6. Ștoalele îndatinat, precum și competența de imas.

Tot pentru salariul acesta, alesul va provedea cantoratul și va instrua școala de repetiție.

Recurenții sunt avizați, că recursele ajustate regulamentar, să le subștearnă până la terminul susindicat, oficiului protopopesc în Micherechiu (Méhkerék) și să se prezinte sub durata concursului, în sf. biserică, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Din ședința com. par. ținută la 5/18 iulie 1909.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Nicolae Rocsin* protoprezbiter.

Pentru postul învățătoresc cantoral din comuna **Roit** cu termin de alegere **10/23 Septembrie** 1909 pe lângă următoarele emolumente:

1. Cvartir cu 1/2 juger de grădină. 2. Salariu în bani 1000 cor. solviți pe pătrar de an înainte și după serviciu de 5 ani prestat în această parohie cvincevenal. 3. Ștole cantonale: mort mare 2 cor., cu liturgie 4 cor., mort mic 1 cor., cununie 1 cor., maslu 1 cor. feștanie în casă nouă 1 cor., în veche 50 fil. 4. Diurne și preiunctură la conferință, cari toate computeate dau cel puțin o sumă de 1200 cor.

Dela recurenți se poștește să fie în stare a înființa și conduce cor vocal.

Recurenții, recursele lor ajustate cu documentele necesare adresate comitetului parohial au a le trimite până la 1/14 septembrie Prea onoratului oficiu protopopesc din Micherechiu (cerc. Tincei, com. Bihor); — și a se prezenta în sfânta biserică spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința com. par. gr. or. rom. din Roit ținută la 29 iunie (12 iulie) 1909.

Iosif Nagy,
președinte.

Nicolae Luncan,
notariu.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Rocsin* protopop-insp.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala gr. or. rom. din **O. Hodiș**, pprezv. Tinea com. Bihor cu termin de alegeare pe **9/22 sept.**, a. c. pe lângă următoarea dotațiune:

1. Cvartir liber cu grădina de legume. 2. Bani gata 400 cor., cătră care sumă se va cere ajutor dela stat. 3. Stoale cantonale dela cununii și mort mare câte 80 fil. și dela mort mic 40 fil.

Recurenții sunt avizați că recursele ajustate regulamentar să le subștearnă până în 1/14 septemv. oficiului protopopesc în Mehkerék și să se prezinte în sf. biserică spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Rocsin* protoprezbiter. —□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala nouă din **Seleușcigherel** se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Salariul în bani gata 1000 cor. 2. Locuință, grădina, cânepiște și dreptul de pășunat pentru 3 vite. 3. Pentru curățirea școalei 20 cor. 4. Pentru participarea la conferințe învățătorești diurnă uzuală și cărașia. 5. La înmormântare cu liturgie 2 cor., fără liturgie 1-20 cor.

Alesul numai după serviciu de 5 ani prestat în comună e îndreptățit la cvincenal prescriș de lege.

Recurenții, au a se prezentă în vre-o duminică la biserică spre a-și arată desteritatea în cant și tipic, iar recursele până la ferminal fixat, adresate comitetului parohial, a le trimite P. O. D. protoprezb. Ioan Georgia în Ienopolea (Boroșineu).

Seleușcigherel la 12/25 iulie 1909.

Teodor Sandru,
preș. com. par.

I. Butariu,
not. com. parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* pprezb. insp. școlar. —□— 1—3

Pentru îndeplinirea următoarelor stațiuni învățătorești se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare, și anume:

1. *Hidișelman* cu salari: 600 cor. și lemne de foc.
2. *Pocola*: 500 cor. grădina, venite cantonale și lemne.
3. *Cârpești-mari*: 300 coroane, grădina, venite cantonale și lemne.
4. *Crâncești*. 300 cor., grădina, venite cantonale și lemne de încălzit.

Pentru întregire dela stat se va recurge la timpul său.

Recurenții vor avea a-și trimite petițiunile înzestrate cu documentele recerute, în terminul prescriș la oficiul protopopesc al Beiușului.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu: *Vasilie Papp*, protopop. —□— 1—3

Pentru întregirea vacantului post de preot din parohia **Topla**, tractul Belinț, să escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Uzuctul unei sesiuni comassate de 32 jugăre; 2. Birul preotesesc, dela fiecare număr de casă, o măsură de cucuruz; 3. Venitul stolar legal; 4. Întregirea din visteria statului, după cvalificațiune; 5. Casa școalei pentru a cărei îngrijire este deobligat comitetul parohial.

Fiind parohia de *clasa III-a*, dela reflectanți să cere cvalificația prescrișă pentru această clasă.

Concursele, ajustate cu documentele originale, sunt a se așterne comitetului parohial, pe calea oficiului pprezbiteratul gr. or. rom. din Belinț (Bélinez.

Temes megye); iar concurenții sunt poftiți a să prezentă odată, într'o duminică ori sârbătoare, în sf. biserică din Topla, spre a-și arată desteritatea în rituale, eventual în predică.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gerasim Serb*, protoprezbiter. —□— 2—3

Pentru stațiunea învățătorească dela școala ort. rom. din **Chiribiș** să escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 600 cor., cortel cu grădina de legume și venitele stolare. De lemne pentru încălzitul școalei să îngrijește comuna. Alesul va avea să provadă cantoralul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Pentru învățătorul ales, se va cere întregire dela stat până la minimalul prescriș de lege precum și cvincvenalele.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate com. paroh. din Chiribiș sunt a să înaintă subscrisului oficiu protopopesc în Oradea-mare, având recurenții a să prezentă în vre-o duminică ori sârbătoare în sf-ta biserică de acolo, spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop. —□— 2—3

Pentru stațiunea învățătorească dela școala ort. română din **Fancica** să escrie concurs cu termin de alegeare **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 600 cor., cortel cu grădina de legumi și venitele stolare. De lemne pentru încălzitul școalei să va îngriji comuna. Alesul va avea să provadă cantoralul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Pentru învățătorul ales, se va cere întregire dela stat până la minimalul prescriș de lege precum și cvincvenalele.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate com., parohial din Fancica să se înainteze subscrisului oficiu protopopesc în Oradea-mare în terminul indicat, având recurenții a să prezentă în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop. —□— 2—3

Pentru îndeplinirea stațiunei învățătorești dela școala ort. rom. din **Spurcani** să escrie concurs cu termin de recurgere **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 600 cor., cortel cu grădina de legume și venitele cantonale. De lemne pentru încălzitul școalei se va îngriji comuna. Alesul va avea să provadă cantoralul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Pentru învățătorul ales se va cere întregire dela stat până la minimalul prescriș de lege precum și cvincvenalele.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate comitetului parohial de acolo sunt a se înaintă subscrisului oficiu protopopesc în Oradea-mare până la terminul indicat, având recurenții a se prezentă în vre o duminică ori sârbătoare în sf. biserică de acolo spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop. —□— 2—3

Pentru stațiunea învățătorească dela școala ort. rom. din **Bogeiu** se escrie concurs cu termin de re-

curgere **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 600 cor., cortel cu grădină și venitele stolare. De lemne pentru încălzitul școalei să îngrijește comuna. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Pentru învățătorul ales, se va cere întregire dela stat până la minimalul prescris de lege precum și cvinevenalele.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate com. paroh. din Bogieiu, sunt a se înainta subscrisului oficiu protopopesc în Oradea-mare până la termenul indicat, având recurenții a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în s-ta biserică de acolo spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop.

—□—

2—3

Pentru stațiunea învățătorescă dela școala ort. română din *Varviz* se escrie concurs cu termen de recurgere **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 600 cor., cortel cu grădină de legume și venitele stolare. De lemne pentru încălzitul școalei să va îngrijii comuna. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Pentru învățătorul ales să va cere întregire dela stat până la minimalul prescris de lege precum și cvinevenalele.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate com. paroh. din *Varviz* sunt a se înainta subscrisului oficiu în Oradea-mare, până la termenul indicat, având recurenții a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop.

—□—

2—3

Pentru stațiunea învățătorescă dela școala ort. română din *Voivozi* se escrie concurs cu termen de recurgere **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 600 cor., cortel cu grădină și venitele stolare. De lemne pentru încălzitul școalei să îngrijește comuna. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Pentru învățătorul ales, se va cere întregire dela stat până la minimalul prescris de lege precum și cvinevenalele.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate com. paroh. din *Voivozi* sunt a să înainta subscrisului oficiu protopopesc în Oradea-mare până la termenul indicat, având recurenții a să prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică de acolo spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop.

—□—

2—3

Se publică concurs pentru postul de învățător-cantor dela școala confes. ort. română din *Vărad-Velența*, cu termen de alegere pe ziua de **16/29 august**, a. c.

Beneficiul împreunat cu acest post este: Bani gata solviți din lada bisericeii în rate lunare 800 cor.; 12 metri cubici de lemne din care se încălzește și sala de învățământ, în natură sau în bani 94 cor. 80

fil.; cvartir liber cu 2 odăi, bucătărie, cămară, pod; ștoalele îndatinat și anume: mort mic 1 cor.; mort mare 2 cor.; hora mortului 2 cor.; dela parastasele anuale taxele staverite; pentru scripturistică 6 cor. Curățirea salei de învățământ cade în sarcina parohiei.

Dispoziții pentru întregirea salariului, se vor lua l: timpul fixat din partea legii.

Recurenții pot fi aceia, cari vor produce: extras de botez că sunt născuți ort români; atestat că au absolvat 4 clase gimnaziale, reale sau civile; atestat că au absolvat preparandia într'unul din institutele noastre confesionale; atestat special, că se pricepe la muzica instrumentală și sunt capabili a înființa și conduce cor vocal; atestat de calificatiune învățătorescă; atestat de moralitate dela oficiul parohial vidimat din partea protopopului concernent; declarațiune că față de parohie de când își formează drept la cvinevenal?

Cel ales va fi obligat a conduce strana, a prevedea cantoratul în parohie, precum și a instrui — afa a de corul vocal — elevii în cântările bisericești, susținând în biserică disciplina cu elevii și elevele tuturor școalelor din parohie. Va avea datorința ca în fiecare Duminică și sârbătoare să țină înainte de sf. Liturgie cu toți elevii și elevele probe de cântări. Pentru conducerea corului vocal, comitetul par. — după aprecierea zălului și diligenței — va vota din an în an o remunerațiune din economizările epitropiei.

Recursele ajustate cu documentele originale, au să fie înaintate pe calea oficiului protopopesc din Oradea-mare, com. paroh. până la 12/25 august a. c., poftind pe recurenți, ca până la acel termen să se prezente în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Recursele neadjustate precum și cele intrate mai târziu, nu se vor lua în conziderare.

Oradea-mare (Velența) din sed. com. par. ținută la 5/18 iulie, 1909.

Andrei Horvath,

paroh, președ. com. paroh.

Ioan Ursan,

notarul comit. parohial.

Cu consenzul meu: *Toma Păcală* protopop insp. școl.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea stațiunilor învățătoresți-cantorale din:

1. *Roșia*, în bani 240 cor., 6 htl. grâu = 78 cor., 6 htl. cucuruz = 60 cor., lemne pentru învățător 4 stângeni și 2 stângeni pentru sala de învățământ, conferință 12 cor., scripturistică 6 cor., cvartir corespunzător și grădină.

2. *Minead*, în bani 200 cor., 4 htl. grâu, 4 htl. cocuruz în natură, scripturistică 5 cor., conferință 6 cor., 12 metri de lemne în natură, eventualele venite cantonale, cvartir și grădină.

3. *Ignești*, în bani 200 cor., 16 jugh. pământ, 5 htl. grâu, 5 htl. cucuruz, 60 litre păsulă, 8 stângeni de lemne pentru învățător și școală, scripturistică 10 cor., conferință 10 cor., cvartir și grădină; darea după pământ o solvește cel ales.

4. *Păiușeni*, în bani 600 cor., conferință 20 cor., curatoratul 48 cor., scripturistică 10 cor., 4 stângeni de lemne pentru învățător și 4 stângeni pentru școală, cvartir și grădină.

La toate aceste stațiuni se înțelege și sperativa întregire dela stat la timpul său conform noui legi școlare.

Doritorii de a ocupa vre-una din stațiunile de sus, recursesle adresate respectivului comitet parohial și ajustate cu documentele prescrise, vor avea a le subșterne oficiului ppopesc din Buteni (Buttyin) com.

Arad, până la **30 zile** după publicarea acestui concurs având a se prezenta în careva duminică ori sâmbătoare în s. biserică din comuna în care a recurs, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Butyîn (Buteni) la 8/21 iulie 1909.

În conțelegere cu: *Iuliu Bodea*, administ. pprezvitral inspector școlar.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc din **Troaș** să publice concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele încopciate cu acest post sunt: 1. Salar în bani gata 500 cor. 2. 16 lanțe de pământ extravilan, parte arător, parte fânaș. 3. Scripturistica 10 cor. 4. Pentru conferințe 20 cor. 5. Competința de pădure. 6. Cvartir și grădină de legume. Dările le va suportă alesul.

Cei-ce doresc a ocupa acest post se avizează, ca recursurile lor ajustate conform dispozițiilor în vigoare și adresate comitetului parohial din Troaș, să le trimită oficiului pprezb. în Mariaradna, iar dâșii să se prezinte în s-ta biserică din Troaș, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comitetului parohial din Troaș, ținută la 8 aprilie, 1909.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protoprezbiter, inspector de școale.

—□—

3—3

Pentru parohia de **clasa III-a Iteu** din protoprezbiteratul Orășii-mari, amăsurat ordinului V. Conz. din Oradia-mare Nr 1718/163 B 1909, să escrie concurs cu termen de recurgere **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1) Casa parohială cu supraedificatele; 2) Pământ arător și fânaș 12 jugh. 391 □; 3) Dela fiecare număr de casă (cam 80) câte o măsură bucate grâu ori cucuruz à 2 cor.; 4) zile de lucru cu plugul ori carul 20 à 2 cor. iar cu mâna 50 à 40 fil.; 5) Venitele stolare după uzul din trecut.

Afară de aceste întregirea dela stat, și întru cât statul nu va concurge cu ajutor, alesului i-se asigură din partea Venerabilului Cozistoriu un ajutor anual de 600 cor. din fondul diecezan

Darea după pământul parohial o va solvi alesul apoi va avea să catehizeze la școala eventual la toate școalele din loc fără a așteptă remunerare dela comună ori dieceză.

Recursurile ajustate cu documentele originale sunt a să inaintă Prea On. oficiu protopopesc în Oradea-mare iar recurenții vor avea să se prezinte cu observarea §-ului 20 din Reg. în vre-o duminică ori sâmbătoare în s. biserică din loc, spre a-și arăta dexteritatea omiletică și rituală.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcală*, protopop.

—□—

3—3

Pentru stațiunea învățătorescă dela școala ort. română din **Dârnișoara** să escrie concurs cu termen de recurgere **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 600 cor., cortel cu grădină și venitele stolare; De lemne pentru încălzitul școalei să îngrijește comuna. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Pentru învățătorul ales, se va cere întregire dela stat până la minimalul prescris de lege precum și cvinvenatele.

Recursurile ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate com. paroh. din Dârnișoara să se trimită subscrisului oficiu protopopesc în Oradia-mare în termenul indicat, având recurenții a să prezintă în vre-o Duminică ori sâmbătoare în s-ta biserică de acolo spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala ort. rom. din **Felcheriu** să escrie concurs cu termen de recurgere **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1) În bani gata 600 cor.; 2) Pentru lemne de foc 60 cor.; 3) Pentru conducerea școalei de repetiție dela antistia comunală 30 cor.; Venitele stolare. Afară de aceste cortel cu grădină. Întregirea până la minimalul prescris de lege precum și cvinvenatele să vor cere dela stat. Alesul va avea să provadă cantoratul fără altă remunerațiune.

Dela recurenții să poștește ca recursurile provăzute cu documentele provăzute în §. 61 din regulameț și adresate com. paroh. din Felcheriu, să se inainteze P. On. oficiu pprezb. în Oradea-mare, iar până la termenul indicat a să prezintă în vre-o Duminică ori sâmbătoare în s-ta biserică de acolo spre ași arăta dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop.

—□—

3—3

Pe baza înconvînțării V. Const gr. or. rom. aradan de dtto 5/18 iunie a. c. Nr. 2983/909 prin aceasta să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă, pentru capelania temporaiă sistemizată pe lângă veteranul paroh Andrei Popovici din **Buzad** (protopopiatul Lipovei).

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiei și anume: a) sesiunea parohială, b) birul preoțesc de fiecare Nr. de casă 15 litre grâu, c) stolele uzuale d) cvartir liber în casa bisericăi dinpreună cu grădina de legumi. Alesul capelan va avea a suportă din al său dările publice, după cvota ce o va beneficia.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați să-și susțearnă recursurile lor instruate conform Statutului organic și Regulamentului pentru parohii, cu testimoniu de cvalificațiune prentu parohii de **clasa II-a**, în cât nu ar fi recurenții de clasa II-a se admit la concurs și la alegere și recurenții cu cvalificațiune de clasa III-a, adresate comitetului parohial din Buzad pe calea oficiului protopopesc din Lipova (B. Lippa.). În termenul susindicat vor avea a se prezenta în vre-o duminică ori sâmbătoare în sf. biserică din Buzad, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie.

Andrei Popovici
preș. com. par

Ioan Seuca
not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Cimponeriu*, adm. protop.

—□—

3—3

Pe baza înaltei ordin. a Ven. Conz. diecezan din Arad Nr. 1610/909 se escrie prin aceasta concurs repetiț, pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu dreptul de succesiune, sistemizat pe lângă veteranul paroh Mihai Raț din **Pitul-mare**, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“.

Venitele sunt: 1. Una sesiune parohială; 2. Interesele fondului sesiunilor parohiale; 3. Birul preoțesc și stolele îndatinat, din cari toate alegândul capelan va beneficia jumătate, însă va suportă și dările publice după partea sa.

Alegându-l capelan este îndatorat a catehisi în ambele școli confesionale, fără altă remunerațiune. Dela recurenți se cere evalueațiune de **clasa I**.

Recurenții au să-și trimită recursele ajustate cu documentele de lipsă și adresate com. par. din Pilul-mare la oficiul protopopesc din Chișineu (Kisjenő) până la termenul concursual; iar pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie, să se prezenteze în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. bis. din Pilul-mare, având să observe dispozițiunile §-ului 20 din Regulam. pentru parohii.

Chișineu, 2/15 iulie 1909.

Oficiul ppsesc ort. rom. al tractului.

În conțelegere cu: *Dr. Ioan Trailescu* pprezbiter.

—□— 3—3

Pe baza decisului Ven. Conz. de sub nr. 1694, a. c. pentru îndeplinirea parohiei de **clasa I Dș.-Forău** se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: a) casa parohială cu grădina, b) pământ parohial 6 holde catastrale, c) câte una ziuă de lucru cu mâna, d) bir preoțesc câte o vică de cucuruz sfărmat dela toată casa, e) stolele îndatinate după uzul din trecut, care după un calcul mediu fac 100 cor. f) întregire dela stat, conform evalueațiunii alesului.

Alegându-l preot va avea să catehizeze la școală fără a aștepta remunerațiune.

În urmă se observă că dacă nu s'ar află recurenți de clasa I se vor admite și de clasa II.

Recursele ajustate cu documentele recerute vor fi a se subșterne la oficiul ppsesc, iar recurenții vor avea a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare la sf. biserică cu observarea §-lui 20 din Regul.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Vasilie Papp* protopop.

—□— 3—3

Se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare pentru următoarele stațiuni învățăto-rești:

1. *Răbăgani*, cu salariu de 600 cor. și pentru încălzirea școlii 65 cor.
2. *Dș. Forău*, 600 cor. și lemne de încălzit.
3. *Săucani*, 510 cor. cu toate laolaltă.
4. *S. Lazuri*, 600 cor. cu toate emolumentele.

Recursele ajustate cu documentele recerute să le trimită până la termen la oficiul protopopesc.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu: *Vasilie Papp* protopop.

—□— 3—3

Licitațiune minuendă.

În urma încuviințării Ven. Conzistor dată sub Nr. 4855/1909 se publică licitațiune minuendă pentru zidirea din nou a casei parohiale din **Giroda** pe ziua de **20 iulie (2 august)** a. c., în școala confesională din loc orele 9 a. m.

Prețul de exlamare e 7698 cor. 85 fil.

Licitanții au să depună vadiu de 10% înainte de a se începe licitațiunea la epitropia parohială. Planul și preliminarul de spese se pot vedeă la oficiul parohial.

Comitetul parohial.

—□— 1—1

Pe baza încuviințării Ven. Consistor diecezan din Arad să publică licitațiune minuendă pentru edificarea casei bisericii din comuna **Soborsin** ppiatul Radnei.

Licitațiunea se va țineă Duminică în **26 iulie (8 august)** 1909 la 3 ore după amiaz în școala confesională din loc.

Prețul de strigare e de cor. 7804 40 fil.

Înainte de începerea licitațiunii, licitanții au să depună ca cautiune 10% din prețul de strigare în bani gata sau hârtii de valoare acceptabile, la epitropia parohială pe lângă revers.

Planul și preliminarul de spese se pot vedeă la oficiul parohial din loc.

Soborsin, la 7/20 iulie 1909.

Iosif Ognean,
paroh, președinte.

P. Givulescu,
notar.

—□— 2—3

Cu consenzul Venerabilului Conzistor din Oradea-mare, dat sub N-rul 1525/24 Pl. 1909, publică licitațiune minuendă pentru zidirea la **Vaşcău** a unei case, care va servi de locuință și va cuprinde în sine și localul cancelariei pprezb. tractual.

Licitațiunea se va țineă la **19 iulie (1 august)** a. c. la orele 2 p. m. în biserică gr. or. rom. de aici.

Prețul de exlamare: 13.378 cor.

Planul, preliminarul precum și condițiunile să pot vedeă la oficiul protoprezbiteral.

Drept vadiu se depune 10 % din prețul de exlamare, în bani gata.

Cei însărcinați cu publicarea și respective ținerea acestei licitațiuni își rezervă dreptul de a da lucrarea aceluia, în care va avea încredere, iar acesta va avea să restituie epitropiei tractuale, pentru spesele avute cu procurarea planului și preliminarului, suma de 1 1/2 % a prețului de exlamare.

Reflectanții nu pot pretinde nici o rebonificare avută cu excursiunea la fața locului sau pentru participare la licitațiune.

Vaşcău, la 30 iunie (13 iulie) 1909.

Adrian P. Deseanu,
protoprezbiter.

—□— 3—3

Cu încuviințarea Ven. Conz. din Oradea-mare, dată sub N-rul 1380/95 șc. 1909 publicăm licitațiune minuendă pentru zidirea unui edificiu școlar la **Vaşcău-Bărești**.

Prețul de exlamare: 10.774 cor.

Licitațiunea se va țineă la **19 iulie (1 august)** a. c. la orele 3 p. m. în biserică parohială de aici.

Vadiu trebuie depus în 10% din prețul de exlamare, în bani gata.

Planul și preliminarul se pot vedeă la oficiul pprezbiteral din Vașcău.

Comuna bisericască își rezervă dreptul a predă lucrarea întreprinzătorului în care va avea încredere, iar acesta va rebonifica pentru plan și preliminar comunei bisericăști 1 1/2 % din prețul de exlamare.

Reflectanții, pentru participare la licitațiune nu pot pretinde nici o rebonificare a speselor.

Vaşcău-Bărești la 30 iunie (13 iulie) 1909.

Pentru comitetul parohial mixt:

Adrian P. Deseanu
protoprezb.-paroh.

—□— 3—3